

Закон України “Про концесії”

Концесія - надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору **на платній** та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику.

Концесійні платежі - плата, обумовлена у концесійному договорі, яку вносить концесіонер за право створення (будівництва) та (або) управління (експлуатації) об'єктів, що надаються в концесію.

Методика розрахунку концесійних платежів (Постанова КМУ від 12.04.2000 №639)

Концесійний платіж за право на управління (експлуатацію) цілісним майновим комплексом або системою цілісних майнових комплексів, що забезпечує комплексне надання послуг, розраховується в такій послідовності: визначається розмір річного концесійного платежу, який не може перевищувати 10 відсотків ринкової вартості об'єктів права державної чи комунальної власності, які передаються у концесію, визначеної шляхом проведення незалежної оцінки (без урахування податку на додану вартість); на підставі розміру річного концесійного платежу встановлюється і фіксується у договорі концесії розмір концесійного платежу за перший квартал, що настає після укладення договору концесії.

Формула визначення річного концесійного платежу, згідно Методики розрахунку концесійних платежів (2000 рік)

$$K_{пл} = 0,07 \times B_{\phi} \times \frac{\Phi_{гал}}{\Phi_{нг}}$$

$K_{пл}$ – концесійний платіж;

B_{ϕ} - ринкова вартість об'єкта концесії, визначена шляхом проведення незалежної оцінки (без урахування податку на додану вартість), у гривнях;

$\Phi_{гал}$ - середня фондovіддача у відповідній галузі;

$\Phi_{нг}$ - середня фондovіддача національної економіки в цілому.

Формула розрахунку фондovіддачі

$$f = \frac{Q}{O\Phi}$$

f - фондovіддача;

Q - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$O\Phi$ - залишкова вартість основних засобів, яка визначається як середнє арифметичне залишкової вартості основних засобів на початок звітного періоду та залишкової вартості основних засобів на кінець звітного періоду.

Визначення місячного концесійного платежу, згідно Порядку розрахунку платежів за надання в концесію вітрових електростанцій (Постанова КМУ від 26.07.2001 №868)

Концесійні платежі за цим Порядком розраховуються щомісяця на підставі ставки концесійного платежу та вартості виробленої вітровою електростанцією (далі - ВЕС) електроенергії на початок розрахункового місяця за тарифом, установленим НКРЕ.

$$K_{пл} = \frac{B \times C_{к.пл}}{100}$$

B - вартість виробленої ВЕС електроенергії, визначена як добуток тарифу НКРЕ на кількість електроенергії, виробленої ВЕС за звітний місяць, у гривнях;

$C_{к.пл}$ - ставка концесійного платежу, визначена за формулою.

$$C_{к.пл} = \frac{1}{t_{сп}} \times 100$$

$t_{сп}$ - середній технічний термін служби всіх вітроенергетичних установок, що входять до складу ВЕС, у роках.

Якщо ставка концесійного платежу, визначена за формулою 2, менша ніж 3 відсотки, вона приймається у розмірі 3 відсотків. Якщо ж ставка концесійного платежу перевищує 6 відсотків, вона приймається у розмірі 6 відсотків.

Концесійні платежі на експлуатацію і будівництво доріг

Концесійні платежі - плата, обумовлена у концесійному договорі, яку вносить концесіонер за право будівництва автомобільної дороги та її експлуатації;

Періодичні концесійні платежі - плата, яку вносить концесіонер за право будівництва автомобільної дороги та її експлуатації за відповідний період. Таким періодом є фінансовий рік;

Одноразовий концесійний платіж - плата, яку одноразово вносить концесіонер за право будівництва автомобільної дороги та її експлуатації;

$$\sum_{t=1}^T K_1 * (1 + R)^t = \sum_{t=1}^T K_t \geq \Pi$$

де K_t - розмір періодичного концесійного платежу за відповідний (t) рік дії концесійного договору, у гривнях;

K_1 - розмір періодичного концесійного платежу за перший рік дії концесійного договору (перший внесок), у гривнях;

R - ставка капіталізації, визначена концесієдавцем

Π - витрати концесієдавця, пов'язані з відшкодуванням збитків, у гривнях.

Приклад. Розрахунок концесійного платежу для водоканалу

Відповідно до листа Міністерства економіки України показники необхідні для розрахунку концесійного платежу за січень-вересень 2014 р. є:

Фгал – 0,572;

Фнг – 1,786,

а вартість основних фондів визначена експертним шляхом відповідно до акту приймання-передачі об'єкту концесії складає:

Вф – 79 498 939,85 грн.

Враховуючи вказані показники розрахунок концесійного платежу такий:

$$\text{Кпл} = 0,07 \times 79\,498\,939,85 \times \frac{0,572}{1,786} = 1\,782\,271,87 \text{ грн.}$$

Розмір річного концесійного платежу - 1 782 271,87 грн.

Можливі грошові потоки концесіонера (світовий досвід)

- **Надходження концесіонера**
 - Дохід від кінцевих споживачів (* тариф);
 - * Отримання субсидій у разі низького рівня тарифу
 - { Плата за доступність;
 - * { Змінні виплати (експлуатаційне та технічне обслуговування)
 - Гарантія мінімального доходу у разі значного зниження рівня доходів
- **Від концесіонера до концесієдавця**
 - * Разовий внесок на початку концесії
 - * Фіксований платіж (щомісячний, щорічний)
 - Розподіл доходів або прибутку
 - Адміністративно встановлений "концесійний платіж"

* Цінові критерії при проведенні конкурсу (тендеру)

Доцільність адміністративного регулювання концесійних платежів

Позитивний аргументи:

–забезпечення надходжень концесієдавця для використання на відповідну інфраструктуру та послуги (порт).

В даному випадку рівень виплат необхідно визначати по галузям промисловості.

Негативні аргументи:

–учасники будуть враховувати його у своїх цінових пропозиціях;

–Це вплине на кінцевих споживачів– у разі якщо концесіонеру здійснюються виплати із державного або місцевого бюджетів, тоді це просто збільшить валовий платіж концесіонеру.

Підходи до адміністративного визначення концесійних платежів

- **Розрахунок на основі вартості активів**
 - Переваги
 - більше впевненості в розмірі надходжень до концесієдавця;
 - більш узгоджено с законодавством, що передбачає передачу права на користування активом.
 - Недоліки
 - розрахунок вартості активу здійснюється відповідно до методик на розсуд оцінювача, потрібна перевірка, може бути предметом маніпуляцій.
- **Розрахунок на основі доходу концесіонера**
 - Переваги
 - Об'єктивно і легко розрахувати;
 - Мінімізація ризиків концесіонера, так як платіж узгоджується з коливаннями доходу.

Нові підходи до розрахунку концесійних платежів Законопроект “Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар’єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні” (реєстр. № 1058)

Концесійні платежі встановлюються:

- у фіксованому розмірі, враховуючи вартість наданого у концесію об'єкта за результатами його оцінки, проведеної в порядку, визначеному законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність;
- як частка (у відсотках) прибутку від концесійної діяльності, отриманого концесіонером;
- у вигляді передачі концесієдавцю у власність майна, що знаходиться у власності концесіонера.

Концесійним договором може передбачатися поєднання різних видів концесійних платежів. Методика розрахунку та граничні розміри концесійних платежів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Визначення концесійних платежів на базі доходів

$$K_{пл} = B \times X \%$$

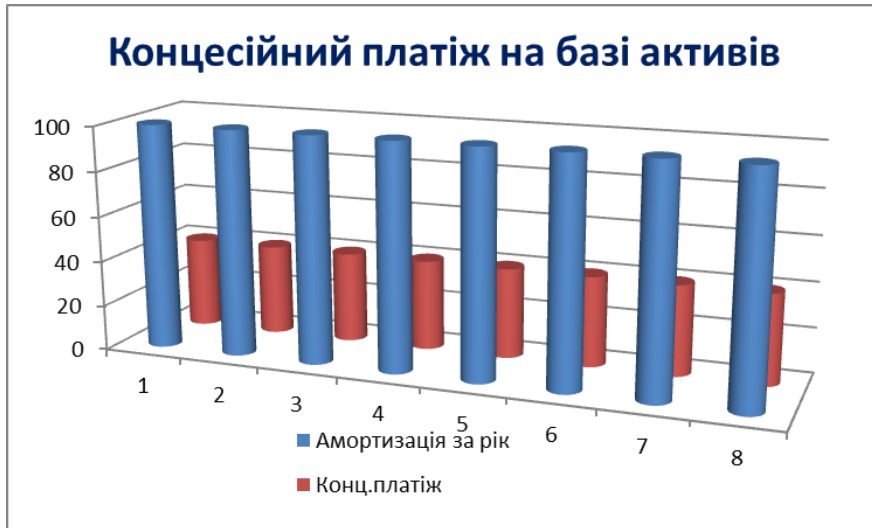
B – Чистий дохід за квартал від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), без ПДВ;

$X \%$ - відсоток концесійного платежу.

Даний відсоток повинен бути фіксований відповідно до галузей промисловості.

Визначення концесійних платежів на базі активів

$$K_{пл.} = B\phi \times \frac{1}{t_{cp}} \times X\%$$

Амортизація, розрахована за прямолінійним методом

t_{cp} - середній технічний термін служби основних засобів, переданих у концесію, у роках;

$B\phi$ – первісна вартість обладнання, грн.;

$X\%$ - відсоток концесійного платежу.

Змішаний концесійний платіж

Змішаний
концесійний
платіж

=

$X\% \cdot$

$(100\% - X\%) \cdot$

$$K_{пл} = B \times X\%$$

Змінна частина концесійного платежу

+

$$K_{пл.} = B\phi \times \frac{1}{t_{cp}} \times X\%$$

Фіксована частина концесійного
платежу

Змішаний концесійний платіж

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Існують декілька підходів у світовій практиці щодо визначення даного платежу:

фіксовані регулярні платежі (наприклад, за використання державної території причалу), за аналогією з орендою землі.

Можуть встановлюватися:

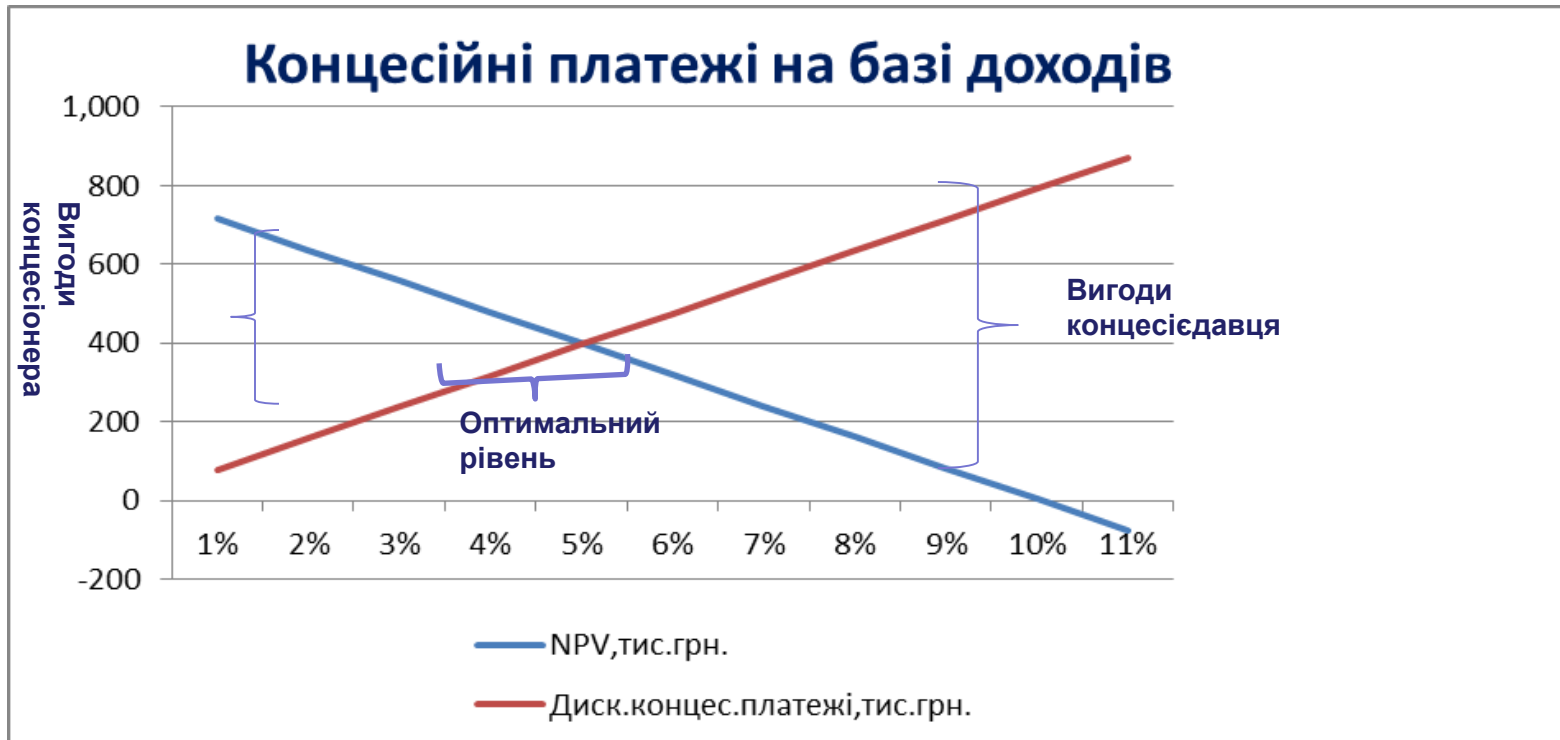
- або у фіксованому розмірі,
- або у процентному відношенні до вартості території, виходячи з її площі.

регулярні «гнучкі» платежі («*throughput royalty*»), розмір яких розраховується, виходячи з виробничих показників:

- вантажообіг в тоннах для портів,
- виробництво електроенергії кВт/год і т.д.)

Визначення оптимального рівня концесійних платежів

В якості показників ефективності договору концесії:

- для концесіонера можуть використовуватися **показники NPV та IRR**;
- для концесієдавця – дисконтована сума концесійних платежів;
- діапазон, в якому рівень NPV концесіонера приблизно дорівнює дисконтованій сумі концесійних платежів є оптимальним.